

Autorica knjige "Sjaj ljudskosti - životne priče mirotno

ZILKA SPAHIĆ-ŠILJAK

Većina formalno vjeruje u Boga, a zapravo robuje moći i naciji

Koliko je čovjek sposoban pokazati ljudskost i dobro prema drugom čovjeku, toliko će biti bliži Bogu *
U BiH teme dijaloga i pomirenja nisu općeprihvaćene i nema ohrabriranja javnog dijaloga i kulture mira

• Piše: Andrijana Copf
• kultura@dnevni-list.ba

Dr. Zilka Spahić-Šiljak, doktorica znanosti iz oblasti rodni studija, prva profesorica iz BiH na prestižnom američkom sveučilištu Harvard, nedavno je objavila knjigu "Sjaj ljudskosti - životne priče mirotno u BiH".

Ova profesorica u Centru za interdisciplinarnu postdiplomske studije Sveučilišta u Sarajevu u jednu je knjigu stavila 11 priča žena mirotno iz sedam gradova u BiH. O mirotno-kama, vjeri, ljudskosti i bh. društvu, dr. Zilka Spahić-Šiljak govori u razgovoru za naš list.

Koje su to bh. mirotno-korke koje su svojim radom doprinijele ovoj zajednici, na koji način ste birali koje ćete žene uvrstiti u knjigu "Sjaj ljudskosti - životne priče mirotno u BiH"?

- U BiH je veliki broj žena radio i radi na izgradnji mira i pomirenja u svojim lokalnim zajednicama, ali i širom zemlje i regije, no ja sam u ovoj knjizi zabilježila priče 11 mirotno-korke iz sedam gradova. To su Sabiha Husić iz Zenice, Danka Zelić iz B. Grahova, Jasminka Rebac iz Mostara, Nada Golubović i Lidija Živanović iz Banja Luke, Radmila Žigić iz Bičine, Stanojka Čana Tešić iz Bratunca, Besima Borić, Rahela Džidić, Jadranka Milićević i Amra Pandžo iz Sarajeva.

Ove žene sam odabrala na temelju "Baseline Studije i ženama i mirotno-korke u BiH" koju je TPO Fondacija provela u 15 gradova pitajući građane i građanke na ulicama koga prepoznaju kao mirotno-korke u svojim zajednicama. Lista imena koju smo dobili je poslužila kao polazni kriterij, ali ne i jedini, jer nam je bilo važno za intervju odabrati žene iz različitih dijelova BiH, zatim da budu različitim etničkim, religijskim i nereligijskim identitetima, a pored toga sam gledala i

opseg aktivnosti kojima su se bavile, i naravno da su istaknute i kao liderice u svojim organizacijama i zajednicama. Dakle, iako je bilo žena koje su u Sarajevu i drugim gradovima imale isti broj glasova ili više od nekih drugih mirotno-korke u ovoj knjizi, nisu uključene zbog navedenih kriterija za izbor.

Nadam se da će njihove priče ali i priče drugih mirotno-korke biti zabilježene u nekoj drugoj publikaciji.

Što je to što je Vas kao autoricu najviše fasciniralo kod ovih žena?

- Mene je najviše fascinirala snaga i svjetlo ljudskosti ovih žena koje su svjedočile u zadnjih 15 ili dvadeset godina, ovisno o tome koliko je koja aktivno radila na izgradnji mira. U ovoj našoj sumornoj stvarnosti željela sam ispričati drugačiju priču o svojoj zemlji, priču koja će govoriti o humanosti, herojstvu, suosjećanju, prijateljstvu, poštovanju, miru i pomirenju. Mislim da smo previše opterećeni negativnim vijestima i problemima koji jesu stvarni problemi našeg društva, ali ljudima treba nada, treba im lijepih i ohrabrujućih priča koje će ih potaknuti i ohrabriti da ne posustanu i da ostanu ljudi. Kroz priče mirotno-korke u ovoj knjizi željela sam pokazati svima u BiH ali i u svijetu kako ovdje postoji vjera u mir i suživot, iako se ona dovoljno ne predstavlja kao važna vijest u usporedbi s drugim vijestima, koje imaju prioritete. U BiH teme dijaloga i pomirenja nisu općeprihvaćene i nema ohrabriranja javnog dijaloga i kulture mira, te je stoga važno podsjetiti nas na spoznajne putove postojanja čovjekom i odanom osobom, kako to objašnjava prof. s Harvard Kennedy School, Marshall Gantz. Moja namjera je bila da u ovoj knjizi predstavim obične žene s izvanrednim životnim puteševijama u očuvanju i svjedočenju svoje ljudskosti. Dakle, one nisu

Izdavač knjige je TPO Fondacija, a publikaciju je podržala organizacija UN Women

Važno je pokazati ljudskost

Vijest je bila i da ste prva pokrivena profesorica na Harvardu. Koliko je vjera ono što čini dio Vašeg identiteta, koliko želja za znanjem, za širenjem znanja? Odnosno - koliko znanju danas pridajemo važnosti, a koliko onom vanjskom, prvom što zapazimo na nekoj osobi?

- Ta vijest uopće nije bitna, jer ja sam na Harvard otišla zbog mog rada i istraživanja, a ne zbog toga što nosim ili ne nosim maramu. Takva mjerila podobnosti nisu prisutna na univerzitetima poput Harvarda. Traže se dobre ideje koje treba na pravi način artikulirati i uobličiti, a sve drugo

savršene i bez mana, ali ono što njih izdvaja od drugih je snaga da se usprave i urade nešto da bi nekom drugom bilo bolje, upravo onako kako je to George Elliot rekao da živimo kako bismo

je u drugom planu. Na koncu čovjeka treba cijeniti prema onome što je u njegovoj glavi, a ne prema kapi koju nosi na glavi. Moja marama je dio mog religijskog identiteta i nosim je već dvadeset pet godina, ali ne mislim da bi to trebalo da bude mjerilo sposobnosti i podobnosti. Važno je što čovjek zna, što radi i kako to radi, ali ljudi su skloni pridavati više pažnje izvanjskom, nego suštinskom. Moja vjera je vrlo bitna u mom životu i kao inspiracija i kao oslonac, i koliko god želim da imam prava i slobode da slobodno ispovijedam svoju vjeru, isto tako smatram da drugi ljudi trebaju uživati ista

nekome olakšali barem za trenutak. Kada bi ljudi razmišljali na taj način, da barem na trenutak učine sretnim nekoga, olakšaju nečiju muku, stanu u zaštitu kada je potrebno,

prava i slobode kao i ja.

Kada je riječ o ženi u patrijarhalnim društvima s dvostrukim moralnim standardima, ona se još uvijek promatra pod posebnom lupom. To znači da se njena legitimnost za bavljenje određenim poslovima uvijek mjeri preko njenog privatnog i obiteljskog života. Umjesto da govorimo o onome što radimo, što zagovarano, kakve argumente imamo, mi potežemo sa prosudbama i procjenama o nečijim osjećanjima, identitetima i slično. Naši identiteti jesu važni, ali je mnogo važnije tko smo mi kao ljudi i što činimo da pokažemo svoju ljudskost.

život bi bio mnogo lakši i sretniji za sve. Taj poriv iz duše da se učini nešto dobro bio je vjerodostojan, jer su ove žene kako Rumi pojašnjava "osjetile radost koja teče u njima", a ljudi kojima

su pomagale su barem za trenutak iskusili snagu i toplinu njihove ljudskosti. Većina mirotno-korke u ovoj knjizi govori o trenucima inspiracije koji su im održali da ne posustanu ih nastave dalje raditi, a to je posebno bilo vidljivo u trenucima kada su očima onih kojima su pomagale vidjele sreću, suzu radosnicu, i nadu da je netko uz njih i da će im pomoći. Taj trenutak kada istinska ljudskost zatrepri u oku jednog djeteta, žene ili muškarca, je trenutak kada se može osjetiti kako cijeli svemir treperi. Ove su žene učinile da svemir zatrepri nebrojeno puta, i zbog toga njihove priče jesu posebne i važne. Ja se nadam da će one potaknuti mnoge da se pokrenu i učine nešto za sebe i svoje zajednice. Da bi to bili u stanju uraditi važno je zamisliti život izvan nametnutih etno-nacionalnih granica i strahova od drugoga i drugačijeg.

Koliko su žene koje doprinose zajednici ustvari vidljive danas u ovoj zemlji?

- Doprinos ovih žena nije dovoljno vidljiv u BiH, jer, kako sam već rekla, neke druge vijesti, posebno politički i ekonomski problemi okupiraju medijski i javni prostor tako da se pozitivne vijesti jedva naziru i čini mi se nisu dovoljno atraktivne većini medija. Poznato je da mediji vole senzacije i da obični ljudi gledaju senzacije kako bi na trenutak zaboravili svoju tešku i monotonu svakodnevicu, ali to u suštini umrtvljuje duh, maštu i inspiraciju, pa je onda teško pokrenuti nekoga da ustane i založi se za svoja prava i prava drugih ljudi.

Točno je da se ljudi više sjećaju negativnih nego pozitivnih vijesti, a možda i zato što se o njima više priča i što one okupiraju i privatni i javni prostor, pa je teško ophrvati se u takvom ambijentu i nametnuti neke nove narative koje pozivaju i prozivaju nas same da uradimo nešto, a ne da se